

Slovo k povzbuzení na úterý 28. dubna 2020 ...
Biblická čtení: Sk 7,51 – 8,1a; Ž 31; Jan 6,30-35

Milé sestry, milí bratři,

pokračujeme i dnes v pokusech o rozjímání nad úryvkem evangelijním. Stále čteme z Janovy šesté kapitoly. Po znamení zázračného rozmnožení chleba (a ryb) a následného nasycení zástupů, po „mezihře“ večerního kráčení Krista po hladině rozbouřeného Genezaretského jezera a ranního napomenutí zástupů, že ho hledají ne proto, že viděli znamení, ale protože se dosyta najedli, se dnes konečně opravdu konečně zaposloucháváme do vlastní velké a krásné Ježíšovy řeči o chlebu života. Celou řeč, jak nám ji zaznamenal evangelista Jan, můžeme rozdělit na dvě části:

V první části (to jsou verše 22 až 50) – z ní čteme dnes a budeme pokračovat až do čtvrtku (s výjimkou zítřejšího svátku svaté Kateřiny Sienské, kdy budeme číst evangelium jiné) – je „chlebem života“ Pán Ježíš jako takový, Boží syn, který se stal člověkem a přebýval a stále tajemně přebývá mezi námi. Jeho jezením je pak víra, že tomu tak je, a poslušnost jeho slovu. Druhá část (od verše 51. do 58.) – z ní budeme číst, dá-li Bůh, v pátek – bývá někdy nazývána vlastní „eucharistickou řečí“. V ní je pravým „chlebem života“, pravým nebeským pokrmem již samotné „tělo Kristovo“, pravým nápojem samotná „krev Kristova“, tedy eucharistie, díky níž Pán Ježíš bude zůstávat ve svých následovnících a toto zůstávání bude v nich počátkem života věčného. Jezení a pití Kristova těla a krve je pak svaté přijímání.

V první části je tedy „chlebem života“ Kristus sám a požíváním tohoto chleba je především víra: „To je skutek Boží, abyste věřili v toho, koho on poslal“, těmito slovy končil včerejší úryvek, byla to Kristova odpověď na otázku zástupu „Co máme dělat, abychom konali skutky Boží?“

Víra v Pána Ježíše – víra, do které patří nejen poznání a uznání, že Kristus je Boží syn, ale i důvěra a následování, poslušnost Kristovu slovu, víra, která je „skutkem Božím“ – je něčím, čím člověk může a má být skutečně nasycen, co má „jíst“. Nasycení „chlebem života“ zde na zemi ve víře a v poslušnosti Ježíšovi je předchutí nasycení nebeského a člověk má o tento „chléb“ usilovat, aby měl v sobě „život“, život Boží.

„Milost předpokládá přirozenost a zdokonaluje ji“ (*gratia supponit naturam et perficit eam*) je velmi známým axiomem (platným a uznávaným přesvědčením), formulovaným už středověkou scholastickou, zejména tomistickou teologií. Chce říci, že Boží milost neničí, co je přirozené, Bohem stvořené a dobré, ale naopak to zdokonaluje podle Božího obrazu. Působení Boží nadpřirozené milosti totiž předpokládá existující přirozenost, svého příjemce, přirozenost, která se milosti otevře, která ji přijme, aby jí mohla být zdokonalena. Přirozenost lidskou, která je právě tak stvořena, aby byla schopna Boží milost přijmout a v ní samého Boha, přirozenost, která je „Boha schopna“ (*capax Dei*), a to díky „schopnosti poslušnosti“ (*potentia oboedientiae*). Jen tak může dojít své dokonalosti a tedy i své blaženosti.

Středověcí scholastici se těmito úvahami snažili slovy podchytit skutečnost, proč člověk přijetím Boha nejenže není zničen, ale proč jen díky němu dochází svého naplnění, svého skutečného štěstí. A proč je tedy nezbytné Boha skrze Krista přijmout, „jíst“ ho, věřit v něj poslouchat ho a pak také přijímat v eucharistii.

Ač tyto středověké formulace mohou někomu znít možná poněkud odtažitěji, ve skutečnosti ale jen reflektují lidskou zkušenost. Je přeci zkušeností snad každého, že jen tehdy, když se snaží žít dobře, skutečně lidsky, v souladu se svým svědomím a snaží se i navzdory svým chybám a pádům naplnit své životní poslání, když je milován a miluje, může být skutečně šťastný. To platí už v přirozeném řádu a věděli to dobře už i staří antičtí, zejména stoicí filozofové: jen když člověk žije v souladu se svou přirozeností a naplní své životní poslání a nenechá se od toho ničím a nikým odradit, může být blažený.

A něco takového platí i v řádu nadpřirozeném, pro který je člověk ve své přirozenosti uschopněn a k němuž je tak předurčen. O řádu nadpřirozeném, kdy člověk žije v souladu s přirozeností, která je už ve své stvořenosti předurčena, aby se ve víře a lásce spojila s Bohem, aby Boha našla a následovala, aby Bůh přebýval v ní a ona v něm. I něco takového přeci aspoň tušíme ze své zkušenosti, když zakoušíme, že Boží milost nejenže naše lidství neničí, nýbrž zdokonaluje, pokud se jejímu působení skutečně otevřeme.

Vždyť Ježíš Kristus, Boží syn, dárce této milosti, se stal nejen pravým člověkem (*homo perfectus*) ve smyslu, že přijal lidství se vším, co k němu patří, ale i dokonalým člověkem (*perfectus homo*), novým Adamem, totiž dokonalým člověkem podle Božího obrazu a podoby. A jím se stal v tom, že znal Otce a konal Otcovu vůli nejen jako Boží syn, ale právě i jako člověk. My se mu můžeme a máme stát podobni právě vírou a poslušností. A právě k tomu nám Pán Ježíš nabízí svou pomoc, svou (naši přirozenost zdokonalující) milost.

Víra v Pána Ježíše, vztah s ním, následování a poslušnost evangeliu mají být i naší největší blažeností, naším skutečným nasycením. A nejen naším, mají dát podíl na této blaženosti i lidem kolem nás, protože Ježíšovo slovo nám nepřikazuje nikdy nic jiného než skutečnou lásku. A ta vždy oblažuje: toho, kdo miluje, i toho, kdo je milován...